

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prištine, 29 Ocak 2013
Nr. Ref.: RK 360/13

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI108/12

Başvurucu

Hazir Kadriu

Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi'nin A. nr. 212/2012 sayı ve 24 Mayıs 2012 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye
Arta Rama-Hajrizi

Başvurucu:

1. Başvurucu, Prištine mukimi Bay Hazir Kadriu'dur.

İtiraz Edilen Karar

2. Kosova Cumhuriyeti Anayasası (bundan sonra: Anayasa) ile güvence altına alınmış hakların ihlal ettiği iddia edilen kamu otoritesi kararı, başvurucuya 25 Ağustos 2012 tarihinde teslim edilmiş olan A. nr. 212/2012 sayı ve 24 Mayıs 2012 tarihli Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi (bundan sonra: Yüksek Mahkeme) kararıdır.

Başvurunun Konusu

3. Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne (bundan sonra: Mahkeme) yapılan başvurunun konusu engelli kişi emekliliklerine ilişkin A. nr. 212/2012 sayı ve 24 Mayıs 2012 tarihli Yüksek Mahkeme kararı hakkında anayasal denetim başvurusudur.

İlgili Hukuk

4. Anayasa'nın 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 47. maddesi ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 28. kuralı.

Başvurucunun Şikayeti

5. Başvurucu, engelli emeklilik hakkı için koşulları yerine getirmiş olmasına rağmen Çalışma ve Sosyal Refah Bakanlığı (bundan sonra: ÇSRB) sağlık komisyonlarının gayrihukuki şekilde engelli emeklilik hakkını reddettiklerini, bu konuya ilişkin dava dilekçesini A. nr. 212/2012 sayı ve 24 Mayıs 2012 tarihli kararla reddeden Yüksek Mahkeme'nin ise Anayasa ile güvence altına alınan haklarını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

Başvuru Süreci

6. Başvurucu Hazir Kadriu 13 Ekim 2012 tarihinde Mahkeme'ye başvurmuş ve bu başvuru KI108/12 numara ile kaydedilmiştir.
7. Başkan'ın 5 Kasım 2012 tarih ve GJR KI108/12 sayılı kararıyla Üye Arta Rama-Hajrizi raportör yargıç olarak görevlendirilmiştir. Başkan'ın aynı tarih ve KSH. KI108/12 sayılı kararıyla üyeler Almiro Rodrigues (başkan), Ivan Čukalović ve Prof. Dr. Enver Hasani'den oluşan Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir.
8. Mahkeme 5 Aralık 2012 tarihinde başvurucu ve Yüksek Mahkeme'ye başvurunun kaydedildiğini bildirmiştir.
9. Ön İnceleme Heyeti 18 Ocak 2013 tarihinde raportör yargıcın raporunu inceledikten sonra tam kadroda toplanan Mahkeme Heyetine başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

10. Kosova Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Refah Bakanlığı Emeklilik İdaresi Departmanı (bundan sonra: KEİD) 8 Haziran 2011 tarihinde çıkarttığı 5089422 dosya numaralı kararla başvurucunun engelli kişiler emeklilik hakkında yararlanmasını reddetmiştir.
11. Başvurucu KEİD'in 8 Haziran 2011 tarih ve 5089422 dosya numaralı kararına Yüksek Mahkeme'de itiraz etmiştir. Dava dilekçesinde başvurucu kendisinin sağlık

durumunun dikkate alınmadığını, kendisinin iş yapmaya elverişli olmadığını ve kendisince sunulan deklilerin idari makamlarca dikkate alınmadığını, olgusal durumun tam tespit edilmediğini ve bunun sonucu olarak maddi hukukun onun aleyhine uygulandığını ileri sürmüştür.

12. Yüksek Mahkeme 24 Mayıs 2012 tarihinde çıkarttığı A. nr. 212/2012 sayılı kararla ÇSRB KEİD'in 8 Haziran 2011 tarih ve 5089422 dosya numaralı kararına karşı açılan davayı reddetmiştir. Yüksek Mahkeme, komisyonun başvuruçunun engelli ve maluliyet emekliliği yasal hakkı için koşulları yerine getirmediğini değerlendirdiğinde idari organların 2003/23 sayılı Engelli Kişiler Emekliliği Yasası'nın 3. madde hükmünü yerinde uyguladıklarını tespit etmiştir.

Başvuruçunun İddiaları

13. Başvuruçunun, Yüksek Mahkeme'nin A. nr. 212/2012 sayılı ve 24 Mayıs 2012 tarihli kararıyla engelli kişi statüsünün reddedilerek anayasal haklarını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

Başvurunun Kabul Edilirliği

14. Başvuruçunun başvurusu hakkında bir karara varmadan önce Mahkeme'nin öncelikle Anayasa'da belirtilen ve Yasa ile İçtüzükte ayrıntılı bir şekilde açıklanan kabul edilebilirlik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini incelemesi gereklidir.

15. Mahkeme bununla ilgili olarak İçtüzüğün 36. kural 1.c bendine atıfta bulunma ister. Bent şöyledir:

*(1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir:
c) Başvuru açıkça temellendirildiği zaman.*

16. Mahkeme, başvuruçunun hangi anayasal haklarının ihlal edildiğini belirtmeyip (*bkz. Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 48. maddesi*), başvuru dosyasından başvuruçunun engelli emeklilik hakkının tanınmamasından şikayetçi olduğu anlaşılmıştır.

17. Mahkeme, emeklilik hakkı konusunda Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın ancak 105 ve 109. maddelerine atıfta bulunabilir. Bu da sadece yargıç ve savcıların atanması ile onların yasaların öngördüğü yaşta emekli olmalarına kadarki görev süreleri konusunda bu maddeleri atıfta bulunduğunu hatırlatır. Bu maddeler bir vatandaş veya memurun emeklilik hakkı olup olmadığını belirlemezler.

18. Emekliliklere atıfta bulunan tek anayasal hüküm Anayasa'nın 51. madde [Sağlık Güvencesi ve Sosyal Güvenlik] 2. fıkrası olup şunu öngörmüştür: "İşsizlik, hastalık, özürllülük ve yaşlılıkla ilgili temel sosyal güvenlik, yasayla düzenlenir." Bu fıkra bir vatandaşın emeklilik hakkı olup olmadığını veya bir kişinin hangi şekilde emekli olabileceğini öngörmemiştir.

19. "Engellilik, işsizlik ve yaşlılık" hakkındaki sosyal güvence Yasa ile düzenlenmiştir. Mevcut davada engelli kişi emeklilik hakkı meselesi Kosova Meclisi'nde 6 Kasım 2003 tarihinde kabul edilen 2003/23 sayılı Kosova Engelli Kişi Emeklilikleri Yasası ile düzenlenmiştir.

20. Engelli kişi emeklilik hakkı için başvuru şekli ve bu hakkın elde edilmesi koşulları bu Yasa'da belirlenmiş, aynı şekilde kamu otoritelerinin konuya ilişkin kararlarından memnun olmayan tarafların itiraz ve talepleri yolları da bu Yasa ile belirlenmiştir.

21. Başvurucu Yüksek Mahkeme'nin kararıyla anayasal haklarının ihlal edildiğini ispatlamakta yetersiz kalmıştır. Yüksek Mahkeme 24 Mayıs 2012 tarih ve A. nr. 212/2012 sayılı kararında bu davaya ilişkin idari kararların meşru olduklarını tespit etmiştir.
22. Kosova Anayasa Mahkemesinin, temyiz hakkı olmayıp hukuk mahkemelerinin yanlış karar aldıkları veya olguları yanlış değerlendirdikleri gibi durumlara müdahale etmeye yetkisi yoktur. Anayasa Mahkemesinin rolü Anayasa ile güvence altına alınmış haklara hukuk yolarıyla riayet etmeyi sağlamak olup "dördüncü derece mahkemesi" gibi davranamaz (bkz. *mutatis mutandis*, *Akdivar – Türkiye davası*, 16 Eylül 1999, R.J.D, 1996-IV, 65. madde).
23. Mahkeme mevcut başvuruda Yüksek Mahkeme ve ÇSRB komisyonlarının davayı tahlil ettiklerinde tarafsızlığın bulunduğu veya yargılamanın hakkaniyetsiz olduğunu gösterecek hiçbir şeyin olmadığını tespit etmiştir. Başvurucunun davanın sonucuyla memnun olmaması, ona, Anayasanın 31. [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] maddesinin ihlal edildiği iddiasıyla başvurma hakkı vermez (bkz. *mutatis mutandis*, 5503/02 başvuru numaralı *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat – Macaristan davası* 26 Temmuz 2005 tarihli AİHM kararı).
24. Yukarıda ifade edildiği şekilde Mahkeme, başvurunun herhangi bir anayasal hak ihlaline ilişkin iddiasını yeterince kanıtlayamadığından İçtüzüğün 36. kural 2. fıkra (b) ve (d) bentleri uyarınca başvuruyu açıkça temelden yoksun olarak değerlendirmiştir.
25. Netice itibarıyla Anayasa'nın 113.7 fıkrası, Yasa'nın 20. maddesi ve İçtüzüğün 56.2 fıkrası uyarınca başvuru kabul edilmez niteliktedir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

İçtüzüğün 36.2(b) ve (d) bentleri ve 56.2 fıkrası uyarınca Anayasa Mahkemesi'nin 18 Ocak 2013 tarihli duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine karar verilmiştir.
- II. Karar Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 20.4 fıkrası uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazete'de yayımlanır.
- III. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Arta Rama-Hajrizi, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza